

Издава Недјелом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годишну 6 е., на по год.
3 е., на четврт године 1 е.
и 50 коњара.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претседател, може
да давам невеста у
срединамашкој радији
Црногораца на Џејна
може се и Картој у
окоцима на Њујорку у Н.
Данаси можда се уреди
ти. Радим се са овом

За огласе плаћа с
редо 5 новч. За огласе
у на једне више од 10

ЦЕТИЊЕ, 9. Октобра.

У прошлости броју овога згста, говорећи о основној настави у мањој земљи, ми смо разложили, како без неопходно пужни биго, с обзиром на стање наше земље и прилике у њој, да се у основној настави пространо може остави за поуду омладине у пољојелству и сточарству.

Ми смо тај дометак препоручили с тврдим убојењем, да би он намерио једну велику празнину у данашњем наставном плаћу и подмирио једну потребу, од које ми не знамо да ли има данас веће у нашој земљи.

Но тијем пијесмо још испунили
све што бисмо жељели да се дода на-
шој школској настави.

Ако нам је старање за коришћу биљку и стоку нужно, зар нам није још нужније старање о себи самом, о својем тијелу и животу, о својој снази и доброме здрављу? Што ће нам и биљка и стока без нас самијех? Што ће нам и добра шеница и кртола без добријех зуба и желуца, и што ће нам сав приход и сва добит од наше пољске радње и сточарске привреде, кад нам је тијело измождено, рука клоне а клена слабочко кожено?

Донста, брига за себе, за свој живот и здравље, за живот и здравље своје дјеце — код нас је пошљедња. Кодико умјесмо и знамо, постараћемо се за све око нас, окопаћемо руметин и залићемо главато зеље у сушност, али за себе ћемо се најмање постарати. Као да се на нама ништа не да поправити, дотјерати и усавршити, тако се слабо осврћемо на потребе свога здравља и живота. Као да се намећу људском и до сад стеченијем резултатима науке не да отклонити многа опасност која пријети животу човјеку и много зло које му здравље поткошава, тако слабо хајемо за узроке и пошљедице посред којих се у природи налази наше двојножко створење. Чини нам се, као да ми само онијема дајемо право на опсеганак који су већ из мајичине утробе понијели јаке услове за борбу у животу, те тако и пуштамо свакога између нас да прође крвавом и мучном стазом од новорођа до покрова без икакве неге и пажње, остављајући да погине оно што не може да издржи навалу ратотројствених сила природе, а да се како тако провуче до њотике и длате оно што је остало.

Ово су истина хваљени шпартански пазори, и ми сами јесмо у њеку руку и донекле Шпартанци, но што ћемо кад времена нијесу имало шпартанска и кад видимо да у свему ум царје је сагага кладе ваја? Мислрици у свом начину живота стоје много ближе Шпартанцима, па плак бифетск побједи шпартанску при јуху.

На романоу зинарство не може данас бити задатак народима, који ваља да теже к човјечанском савршенству, а ово се никако не може постићи без здраве и јаке подлоге која лежи у спаси живота и доброга здравља. Због тога видимо, да сви високо образовани народи велику пажњу обраћају на разумно његовање тијела и чувања здравља, као што прописује сувремена наука о здрављу, и видимо да су у том постигли сјајне резултате. Крај свег тога, што су у високо образованијех народа многи услови за живот и здравље врло неповољни, ипак нам статистика доказује (а она не лаже), да су ти народи и јачи и здравији, да дуже живе и обилатији по-

род имају, — а то је баш оно за чим
чаука о здрављу тежи.

Te sjajne rezultate postigli su ti narodi, između ostalog, i time, što je u njih jako rastrastro znanje o razumnoj vjeri, tijsaz, čovjekovim i o čuvanju zdravlja, i što se to znanje za rana počela uvažavati u građu još maleno; djeca u osnovnim školama, naravno u ovačkom obliku kao što za djenu prilicu.

Ако у многим којечему, због о-
скуднице у средствима, нијесмо у ста-
њу да држимо једнак корак с остали-
јема напреднијем народима, ништа
нам не би сметало да се изједначимо
с њима у настојању око поуке школ-
ске младежи наше у чувању здравља
и његовању тијела. Као што је у њих
ова поука, у сходној форми, заведена
у основну наставу, тако би се она
могла завеести и у нас, па макар у
отпала која од оних многијех „логича-
ра“ којима је данас претрпана наша
школска настава, јер чини нам се да
ће више користити нашем дјетету ако
знаде само, и ако узумије и родитеље
своје упутити, како ваља живјети и
од чега се ваља уздржавати, па да њим
живот и здравље добро напредује и
да дуг вијек доживи, него ако буде
правило параду са својим знањем и
пр. о кристализацији овога или оног
минерала.

Сви овдје наведени разлози др-
жимо да су толико јаки, да морају
свакога убједити о томе, како је при-
јека нужда да се у основу настану
у нашој земљи уведе и поука о чува-
њу здравља, с којом је наравно нераз-
лучно скопчана и поука о његовању
тијела човјечијег.

Kad ovaј предмет препоручујемо, ne možemo a da onіјема kojих se ti- te ne svratimo pažnju na tu okolnost, da mi nikako ne želimo tiјem obuča- lati našu djecu у anatomsји, физио- логији и патологији; од тога смо да- лекo, a жељели бисмо нашијема па- ставницима, да се и у осталијема пред- метима исто тако клоне велике научне дубљине и простране детаљности, која није за djecu и којом се она само збу- њују без невоље. Најма је на уму, да се djeci нашој у науци о чувању здравља предају само чисти и готови резултати до којих је наука у тој струци дошли, па и то да се удеси према нашијема приликама и потре- бама.

На тај начин држимо да би се корисно popunila велика једна празнина у нашој основној настави и да би временом народ наш и држава наша осјетила велике користи од тога што подмладак наш излази иза школскога банка са нужним знањем о чувању здравља и његовању тјела.

Ријетко кад бива, да се у жур-
налистички аустро-угарској сусретнемо
с правичним и правичним напорима
при оцјени наших односија. Обично
је, да се ту или из незнања или из
зле воље и онаке памјере просипа на
нас свакојака грдња и срамота, и под-
међу нам се тежње којијех ми би у
сну немамо. Ми смо на то већ свикли,
на се ни чим другом ни не надамо,
као одговорно која од познатијех ли-
стора аустро угарских.

У толико више зарађујемо се, не ради нас него ради њих, кад украј тога слезиог кора од нискијех клевесника и опадача пујемо и пошеки глас који се одаја и одикује тоном правилим и достојанственим, у којем

се у равној мјери спознаје и нажалост
спрајаме интересе аустро-угарске али
у исто доба и правичан обзир на ин-
тересе, на права и на заслуге други-
х, којима је „суђење“ да живе у
сувједству с том монархијом.

Такав један глас чуо се ондјех
дака у прашкој „Политани“, и ми не
ћемо да пропустимо а да га у траже-
њу и ваљнијем читаоцима не саоп-
штинамо.

У свом уводном чланку од 26. Септембра „Политика“ ово пише :

«*Srbija* sa svojih 1,600,000 stanovnika i *Crna Gora* sa 300,000 stanovnika veoma su male državnice prema velikoj sili Austro-Ugarske. To niko ne će poricati. No zar iz tog plati za Austro-Ugarsku pravu, da te male susjede svakom privikom prijeđa i zajeđa? Zapravo ne, i samo je dokaz velike političke nezrelosti i potpunog odsustva svakog osjećaja prirođnosti, kad se važni listovi, a naročito oni, kojima bi valjelo praviti ili umišljene sveze sa čedom napadale i tako udrđavati, kao što je n. pr. «*Presse*» ili «*Nestor* Lojda», služiti vladi prema onim malim словенским susjednim državlama jezikom koji u najvišem stepenu izlazi. *Belgija* i *Švajcarska* imaju ukraj *Francuske*, *Njemačke* i *Italije* od prirode i peti vodozrač, kao *Srbija* i *Crna Gora* u najam susjedstvu. Eto i u rečenim trima velikim državlama zaneta ne će biti oskudice u narodnjima šovinistama. No u *francuskim*, *njemačkim* i *italijanskim* listovima vrlo rijetko će se naći takvi napadači na *Belgiju* ili *Švajcarsku*, kao što ih valda balazimo u listovima «*velikih*» austro-ugarskih listova protiv *Srbije* i *Crne Gore*. Kako ti pakosni i nedostojni napadači moraju dještovati u *Biogradu* i na *Cetinu* i u koliko su podobni da od monarhije naše sa svijem otuđe sve simpatije tijeh naroda, to je savršeno jasno; no radi brutalnog тона, kojim se ti listovi služe, mora svakome ruženo izgledati udarati u obrane.

Тако се недовољно кроз штампу проносила тудовата вијест, како српска опозиција намјерава да краља Милана збаци с пријестола и да на-
миче његовога сина Алексеандра за краља, а међу тим да влада у Ср-
бији намјесничко. То је јачачице била
једна пустиловска вијест, јер такве
завјере кују се у потаји, и кад би
српска опозиција имала моћ да обали
краља Милана с пријестола, она би
сигурно имала и ту моћ да за устав-
ним путем принуди да прихвати поли-
тику која је њој угодна. По ту вијест
е мјеста су дочекали званици који не
рачунају међу обавице, те су је на
најувредљивији начин употребилі про-
тив Србије. Потошто се том прили-
ком изјавио „Местер Лојд“ са једним
ужасним изјавом. Ми бисмо то врло
добро разумели, када би један бечки
или нешташки звјест устао да брани
давањину због српску, која је Ау-
стро-Угарска пријатељски наклонила
од западајуће српске опозиције: по ми-
је ли се то чинити начином, која гу
опозицију због у најнижем степењу
огорчити против Аустро-Угарске? Кад
би само и једна од оних петна
било, чим је нешташки „Лојд“ ве-
ктао бившега српског министра пред-
сједника Јована Ристића, дирајући му
на најосетљивији начин у част, зар
ве би он савијаша стојао на онујени-
кој клупи пред судијама српскимима?

Na kako se g. Ristić još ne nalazi na galerijama ni u pritonistu, izabli ga rado poslali ova listovi, a on se razat šefu na Biogradu, to je nekakva prilika da nijesu nimalo osnovne, oве тужбе које се против њега изво-

Zar ne znači prijateljstvo naroda
 osjećanje Srba i besvjesno otežava-
 ti zadatke vlade Srbije, kada se
 prestajna postorava i naglašava,
 da Srbija mora pokoriti željama
 stro-Ugarske, jer u protivnom slu-
 ju izgubila bi svoju nezavisnost?
 bi li bilo mnogo dostojnije i pam-
 nije, da se Srbima jasno i očigled-
 no pokaže koristi od prijateljstva s
 Austrijom, a ne da se neprestano za-
 daju tijem što im se predstavlja,
 ko su oni samo za to prijatelji?
 strinja što moraju to da budu? I
 se već Srbija, koja se smatra
 prijateljem, skoro kao saveznik Austri-
 je, i čiji je mladi kralj ovih dana
 u Beču od strane carskoga dvora
 njegovim krunonosnim gostiju s naj-
 nim odlikovanjem dočekan, tako
 stavlja od jednoga dijela naše vo-
 zvaniche štampila, onda se siram
 Gore zaobavila i na oko malo
 stoječnosti te je još ostalo. Od ka-
 je Kralj Nikola potonji put bio u
 tu i poslije puta njegova u Rusi
 držanje Crne Gore neprestano
 suživlja. Tu skoro donijehmo beč-
 donovni dešenje, po kojijema su
 gućici i ustanici iz Hercegovine
 Dalmacije prijateljski dočekan u
 voj Gori, zbog čega su se vojnič-
 vlasti u pograničnim okruzima
 negozičkim naše pobuđene, da re-
 tima odumu oružje. Tijem se ba-
 sumlja na Crnu Goru, da ona
 mir u Austriji i da ide za tje-
 da iz nova ujdije ustanak bosan-
 hercegozički. Nema sumnje da su
 ova sumnjivena, upravljena protiv
 ne Gore, u samoj stvari neta-
 neosnovana, kao i javno oglašeni
 „tajni plan“ o zavjeri srpske opoz-
 ije. U jednom kao i u drugom slu-
 čaju imamo posla samo s izvivom
 stematičnim zlovoljom i pakosti.

На очиглед том државној јединици бечке и пештанске штампе савјезно ваљда изрећи назање, да је у пазати „на балансу“ свјест о државности пристојности једне велике силе према мањим државима нешто боље развијена него у ко-лима догичијет редакција. У своје пријеме граф Киселови јавно је признао дојављено државље званичних кругова Србије и Црне Горе, а више од тога Аустрија нема шта да тражи. Оне државне кругове, н. пр. у Србији, који своју сопствену владу онако државно мислијају, Аустро-Угарска и њени приморати да је воле. Ма док се не са свјем, ако се владе у Београду и Цетињу монашају пријатељски, то га би добро жељети било да се у министарству иностраних дјела или боље казати да државље паше па у званичне штампе. Не само ми Савјети него и сви народи који припадају Аустро-Угарској имају једнак интесес у томе, да се паша мирни односи к Југо-словенцима не доведу до достојним и систематичним државно-политичко-хрватско-словенског племи у Хрватској, Далмацији, Бачину, Босни и Херцеговини, Црној Гори и Србији. Србија неможе мислијау на дуна. То је један од најважнијих фактора у великој међу-државној политици. Дакле, би се паша за постојећом овом јунаку, а не да се тај фактор придобије за Аустро-Угарску, а не да се тај фактор једнаком достојанством до ступијемо, бар

Наско баш у то доба јуриани се ме-
доу жене.)
ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.
„Истак Гласа Црногора“.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Или се таче пријатељ „Јунак“, на
којој да се јој и оне неволе.

Дружина старшаруја